

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofci Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Jian Vladislav în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 august 2020, în cauza penală în privința lui

Bocan Ștefan xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.12.2019 - 23.12.2019;

Instanță de apel: 06.02.2020 - 05.08.2020;

Instanță de recurs: 16.11.2020 - 10.03.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 23 decembrie 2019, Bocan Ștefan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Bocan Ștefan fiind membru al familiei în raport cu sora sa, Bocan Tatiana, conform art.133¹ din Codul penal, la 29 decembrie 2018, aproximativ ora 23.00, aflându-se la domiciliul surorii sale, Tatiana Bocan, în xxx, unde locuia temporar ca membru al familiei, fiind deranjat de comportamentul autoritar al surorii sale, urmărind scopul cauzării vătămărilor corporale, intenționat i-a aplicat Tatianei Bocan o lovitură cu cuțitul în abdomen, cauzându-i o plagă cu lezarea stomacului, ce se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață, fapt confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr.201912D0006 din 21.01.2019.

3. *Procurorul* a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a încasa din contul inculpatului suma de 42 330,20 lei, cheltuieli de extrădare și suma de 320 lei, cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu efectuarea expertizei.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, conform art.228 alin.(1) din Codul de procedură penală, este stipulat, că în modul prevăzut de legea procesual penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către ..., inclusiv experți. În alin. (5) din același articol este indicat, că cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin. (1) vor fi recuperate la cererea acestora în

baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

A reiterat prevederile art.229 alin.(1) din Codul de procedură penală, care prevede că cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului.

De asemenea, în alin.(3) al art.229 din Codul de procedură penală, este indicat, că instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuieli de judecare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Argumentul instanței precum că, cheltuielile judiciare urmează a fi trecute în contul statului ținând cont de obligația statului reprezentat de organul de urmărire penală privind îndeplinirea acțiunilor procedurale penale necesare pentru realizarea scopului procesului penal și stabilirea adevărului în procesul penal - nu este plauzibil în situația în care contravine normei legale indicate supra - art.228 alin.(5) din Codul de procedură penală și, urmau totuși a fi încasate de la inculpat pentru a fi recuperate cheltuielile suportate de către instituțiile medicale la efectuarea expertizelor judiciare în cauză, luând în considerație mărimea acestor cheltuieli, circumstanțele excepționale ale cazului dat, personalitatea inculpatului și caracterul infracțiunii de care a fost recunoscut vinovat Ștefan Bocan.

Acuzarea a reținut că, prima instanță a pronunțat o sentință, care nu asigură realizarea scopului pedepsei și care este pasibilă de a fi parțial anulată, în partea cheltuielilor judiciare.

3.1. Avocatul Jian Vladislav în numele inculpatului Bocan Ștefan, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care a stabili în privința inculpatului pedeapsa cu aplicarea art.90 din Cod penal.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, din dispozițiile art.75 alin.(1) din Codul penal, se desprind trei criterii generale cu valoare de principiu. Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată.

La fel, art.75 alin.(1) din Codul penal, prevede că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, conform art90 alin. (1) din Codul penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a

termenului de probă, va îndreptați încrederea ce i s-a acordat.

Mai mult, a remarcat că în cadrul ședinței judiciare inculpatul Bocan Ștefan vina și-a recunoscut-o pe deplin, a acceptat probele administrate la faza de urmărire penală și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată prevăzută la art.364¹ din Codul de procedură penală.

Totodată, a reținut că inculpatul de cele comise sincer se căiește și regretă. Cu partea vătămată s-a împăcat, iar ultima nu are pretenții de ordin material sau moral față de el. Suplimentar, partea vătămată în cadrul ședinței judiciare a pledat pentru aplicarea unei pedepse non-privative de libertate față de inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal Curții de Apel Chișinău din 05 august 2020, a fost respins ca nefondat apelul apărătorului Jian Vladislav în interesele inculpatului Bocan Ștefan. A fost admis apelul procurorului, casată sentința, în partea soluționării chestiunii cu privire la cheltuielile judiciare și se pronunță în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului Bocan Ștefan în beneficiul statului cheltuielile pentru extrădare în mărime de 42 330,20 lei și cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 320 lei. În rest, sentința s-a menținut fără modificări.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul Bocan Ștefan a săvârșit anume infracțiunea pentru care a fost condamnat, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă.

De asemenea, instanța de apel a reiterat că prima instanță a ținut cont, la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului Bocan Ștefan, de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

4.1. În privința argumentelor apărătorului în vederea aplicării unei pedepse mai blânde, instanța de apel a reținut că la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului, Bocan Ștefan, prima instanță a reiterat prevederile art.art.6, 7, 61, 75 - 78 din Codul penal și le-a aplicat corespunzător.

Instanța de apel, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 din Codul penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

În continuare, instanța de apel a enunțat că în privința inculpatului nu sunt aplicabile prevederile art. 90 din Codul penal, ținând cont de gravitatea, caracterul faptei comise, dar și circumstanțele reale și personale ale inculpatului, de faptul că inculpatul a comis fapta și s-a eschivat de la organele de drept la etapa urmăririi penale, pentru a asigura realizarea scopului legal al pedepsei, în speță este justificat a izola persoana de societate prin aplicarea unei pedepse privative de libertate.

Astfel, instanța de apel a reținut că în prezenta cauză lipsesc circumstanțele excepționale în care ar putea fi aplicată o pedeapsă mai blândă inclusiv în sensul art.90 din Codul penal, reieșind din personalitatea lui Bocan Ștefan, gravitatea faptei comise, context în care instanța de apel reiterează că, fiind anterior judecat, Bocan Ștefan nu și-a revăzut comportamentul în societate și în familie și respectiv, nu este

justificată aplicarea unei pedepse mai blânde, în condițiile în care aceasta nu ar asigura realizarea scopului Legii penale de apărare a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărare a ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor penale, precum și întru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

4.2. În altă ordine de idei, instanța de apel a enunțat că procurorul a solicitat de a încasa din contul inculpatului suma de 42 330,20 lei, cheltuieli de extrădare și suma de 320 lei, cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu efectuarea expertizei, cerințe, care în opinia instanței de apel sunt întemeiate și urmează a fi admise.

Subsecvent, instanța de apel a indicat că încasarea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei sunt guvernate de prevederile art.143 Cod de procedură penală al Republicii Moldova.

De asemenea, instanța de apel a reținut că conform art.229 din Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare.

Mai mult, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Astfel, instanța de apel raportând prevederile legale evidențiate supra, la materialele cauzei, consideră că plata cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei medico-legale, dar și cheltuielile pentru extrădare, urmează a fi puse în sarcina inculpatului atâta timp cât Bocan Ștefan a recunoscut că a comis o infracțiune, vinovăția sa a fost dovedită, iar cheltuielile suportate în speță, au fost generate în exclusivitate de comportamentul/acțiunile inculpatului.

5. Avocatul Jian Vladislav în numele inculpatului, în temeiul pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea integrală a deciziei, precum și a sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința lui Bocan Ștefan să se dispună suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art.90 Cod penal.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, în cadrul ședinței judiciare inculpatul Bocan Ștefan vina și-a recunoscut-o pe deplin, a acceptat probele administrate la faza de urmărire penală și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată prevăzută la art.364¹ Cod de procedură penală. De cele comise sincer se căiește și regretă. Cu partea vătămată s-a împăcat, iar ultima nu are pretenții de ordin material sau moral față de el.

Suplimentar, a evidențiat că partea vătămată în cadrul ședinței judiciare a pledat pentru aplicarea unei pedepse non-privative de libertate față de inculpat, fapt ce demonstrează că anume o pedeapsă non-privativă de libertate este suficientă pentru restabilirea echității sociale, inclusiv a drepturilor și intereselor victimei.

Având în vedere cele sus-menționate, apărarea este de părere că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea acestuia de societate prin executarea pedepsei sub formă de închisoare, motiv din care a ajuns la concluzia că pedeapsa aplicată inculpatului Bocan Ștefan a fost individualizată contrar

prevederilor legale, ceea ce servește temei de casare a deciziei supuse recursului, cât și a sentinței.

Cât privește motivarea instanței de apel precum că în privința inculpatului nu sunt aplicabile prevederile art.90 Cod penal, având în vedere faptul că inculpatul a comis fapta și s-a eschivat de la organele de drept la etapa urmăririi penale, apărarea o consideră neobiectivă, având în vedere faptul că părăsirea teritoriului R. Moldova de către inculpat a avut loc la o perioadă de câteva luni de la data evenimentelor, timp în care inculpatul nu a fost citat la organul de urmărire penală și nu i-au fost impuse măsuri preventive. La fel aceasta a fost impus de motive obiective, deoarece munca în Federația Rusă era unica sursă de venit a inculpatului, care este întreținător și al părții vătămate, iar în Republica Moldova dânsul nu avea nici o sursă de venit.

Apărarea consideră că este de reținut și comportamentul inculpatului după revenirea în țară, când dânsul a recunoscut vina pe deplin, a conlucrat cu organul de urmărire penală, a dat declarații detaliate privind fapta comisă, exprimându-și regretele sincere în legătură cu cele comise. Aceeași poziție inculpatul a menținut-o și la faza de judecare a cauzei, apărarea apreciază ca important faptul că, deși Bocan Ștefan la faza incipientă a urmăririi penale s-a eschivat de la urmărirea penală, ulterior ultimul a conștientizat gradul de pericol social al faptei săvârșite, și-a asumat pe deplin răspunderea pentru fapta comisă și a făcut concluziile necesare în vederea corectării și reeducării.

Un alt moment important, în viziunea apărării este atitudinea inculpatului față de partea vătămată Bocan Tatiana. Sub acest aspect, a menționat că inculpatul din start și-a cerut scuze de la partea vătămată, a reparat pe deplin prejudiciul cauzat acesteia și s-a împăcat cu ea, fapt confirmat de către Bocan Tatiana în cadrul ședinței judiciare.

6. Asupra recursului declarat a prezentat referință procurorul care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că titularul acestuia invocă temeiul pentru recurs stipulat la pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu norma de drept citată, Colegiul constată că acest temei nu-și găsește confirmare în speța dedusă judecării. Mai mult ca atât, argumentele invocate în recurs au fost apreciate și de către instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal menționează că, prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în

practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În acest context, Colegiul penal consideră, că la aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal, totodată ținând cont și de circumstanțele legale de personalitatea inculpatului, care anterior a fost condamnat, a recunoscut vina în cadrul urmăririi penale, infracțiunea comisă, în conformitate cu prevederile art.16 alin.(4) Cod penal, se clasifică ca fiind gravă.

La fel, Colegiul penal amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Astfel, aplicarea suspendării condiționate a pedepsei nu este un drept al inculpatului, ci o prerogativă instanței de judecată care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Cu referire la alegațiile avocatului, că instanța de apel nu s-a expus pe marginea circumstanțelor care-l caracterizează pozitiv pe inculpatul Bocan Ștefan și au importanță pentru individualizarea pedepsei, Colegiul penal respinge argumentul, or, instanța de apel a evidențiat semnificația deosebită a impactului social pe care îl are săvârșirea în societate a unor astfel de infracțiuni. Mai mult ca atât, instanța de apel a evidențiat că în circumstanțele în care a fost săvârșită infracțiunea, ar fi putut surveni consecințe mult mai grave, inculpatul anterior a fost condamnat, ultimul s-a eschivat de organele de urmărire penală nemijlocit după săvârșirea infracțiunii părăsind teritoriul Republicii Moldova. Astfel, instanța de recurs ține să menționeze că, chiar dacă inculpatul ulterior a recunoscut fapta și s-a împăcat cu partea vătămată

Bocan Tatiana, acestea nu sunt de natură să răstoarne hotărârea adoptată.

Or, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite, suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Suplimentar, analizând textul deciziei atacate în coraport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal atestă că, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat, bazându-și just soluția din decizie, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal opinează că argumentele punctate în cererea de recurs privind greșita individualizare a executării pedepsei nu sunt incidente cauzei deferite judecării, instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, pedeapsa aplicată inculpatului fiind individualizată corect, echitabilă și în concordanță cu scopul pedepsei penale, fapt ce determină incontestabil concluzia de inadmisibilitate a recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Jian Vladislav în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 august 2020, în cauza penală în privința lui *Bocan Ștefan xxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 aprilie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena